

ویژه نامه خبری - زیست محیطی چیا، سال اول، شماره ۱۵
اردیبهشت ۱۳۸۸

فایل شماره آینده ویژه نامه چیا: «سالگرد تاسیسی انجمن سبز چیا» می باشد. لذا از علاقمندان خواستاریم که دیدگاه، انتقادات و پیشنهادات خود را در این زمینه به دفتر نشریه ارسال فرمایند.

مردمی پاک، زمینی پاک

گردآورنده: محمد غریب فیضی

هنوز نتوانسته یا نخواسته که خود را نیز همچون حلقه ای از تکامل ببیند که هر آن ممکن است خود را به دست نابودی جبران ناپذیر بسپارد. هزاران سال آدمی با طبیعت زیسته و این همزیستی بر اساس تعامل بوده است اما هنگامی که طبیعت مادر به فراموشی سپرده شد و تعاریف مغلطه آمیز طبیعت وحشی و طبیعت ویرانگر که می بایست رام شود، جایگزین آن شد، بحران از خود بیگانگی عمیق تر شد و بحران جامعه مبنای مشکلات اکولوژیک گشت. آگاهی زیست محیطی (اکولوژیک) مستلزم جهشی است در جهت درک ارتباط میان جامعه و طبیعت. این ارتباط به سان ارتباط مادر و کودک است. ارتباطی که در هر زمان مادر (طبیعت) می بخشد و کودک برای بزرگ شدن و تکامل استفاده می کند. از نظر فلسفی، انسان پیشرفته ترین جزء طبیعت بوده که خود را شناخته است. از آنجا که جامعه اکولوژیک مستلزم تحولی اخلاقی است، ضد اخلاقی بودن را نیز می توان با برخوردی اکولوژیک بر طرف نمود. بینش زیست محیطی آگاهی اکولوژیک است که به مثابه پل ارتباطی میان فلسفه و اخلاق عمل می نماید. تنها راه رهایی از بحران موجود بنیان نهادن نظام اجتماعی صحیح می باشد که ماهیت اکولوژیک داشته باشد. ایجاد این نظام اجتماعی با به اوج رسیدن تخریبات از سوی و افزایش جمعیت از سوی دیگر که اکثرا به سان دو خط موازی رشد یافته اند، اینک به الزامی اجتناب ناپذیر تبدیل گشته است. احترام به محیط زیست با وجود اختلافات نگرشی، وجه اشتراک تمامی ادیان و مکاتب فکری و فلسفی می باشد که می تواند زمینه تعامل و همزیستی اعتقادات متفاوت بر پیکره ای واحد باشد. به امید روزی که شاهد زمین پاک باشیم به گونه ای که از زمین ناپاک فقط اسمی در تقویم ها و کتب تاریخی بر جای بماند.

هنگامی که سخن از زمین پاک به میان می آید، افسوسی ژرف از ناله های این وجود حیات بخش آدمی را در خود می گیرد که چرا زمین ناپاک گشته که در تقویم باید پاک بودن آن را جستجو کرد؟ اساسا مفهوم زمین پاک در تقابل با زمین ناپاک معنی می یابد که امروزه با وجود مشکلات انکار ناپذیر، بشر خود بدان معترف گشته است. بحران اکولوژیک آن چنان به نقطه اوج خود نزدیک گشته که خطر نابودی، موجودات زمین را به شدت تهدید می کند. بشر به جای کشف ریشه های بحران موجود، به دنبال یافتن پناه گاهی در آسمان هاست، غافل از آن که ولع در به کار گیری ابزار های مدرن و ذهنیت ابزاری بر زمین و محتوای آن، بشر را در دام تار های عنکبوت آسای خود انداخته است. ریشه بحران عمیق اکولوژیک که به همراه بحران سیستم اجتماعی تداوم دارد را بایستی در آغاز تمدن جستجو نمود. پیشبرد از خود بیگانگی انسان در درون جامعه منجر به پیشبرد بیگانگی با طبیعت گشته است. جامعه در اصل خود یک پدیده اکولوژیک است. اکولوژی نیز، طبیعت فیزیکی و بیولوژیکی است که جامعه بر اساس آن بنا نهاده شده است. انسان آخرین حلقه تکامل تدریجی موجودات به طور عام و عالم حیوانات به طور خاص می باشد، لذا اگر نوع انسان درصدد پاره کردن حلقه های زنجیر تکاملی که بدان متکی است بر آید، همبستگی بیولوژیکی خود را از دست داده و در معرض نابودی قرار می گیرد. تمامیت تکامل در طبیعت به ارتباط متقابل میان گونه ها متکی می باشد که در صورت بروز هر نوع شکاف و گسستی، بقای بسیاری از گونه ها در معرض تهدید قرار می گیرد. انسان تا به حال شاهد از بین رفتن گونه های بسیاری بوده است اما دریغا

به ناوی خولقینه‌ری سروشت

هاوسه‌نگی که سایه‌تیی نیمه له به‌راه‌ر ژینگه‌دا به ریزدانان و بیرک‌دنه‌وه و به‌کاره‌یتانی کرده‌وی ژینگه‌پاریزی له ناست ژینگه‌دا هه‌لئه‌سه‌نگینه‌ری‌ت. پیوسته روژانه به کرده‌وه‌کانی خو‌ماندا بچینه‌وه و همرده‌م بیر و تیروانینمان بو دورو‌بهر، نوی بکه‌ینه‌وه.

ئه‌م‌پرۆکه باسی ژینگه و گرفته‌کانی به گشتی بوته پرس و کیشه‌یه‌کی هه‌ره گ‌رنگ له ناو کۆمه‌لگای جیهانیدا. ده‌بی نیمه‌ش به گویره‌ی خو‌مان سه‌رنج بده‌ینه ئه‌م باسه و بو چاره‌سه‌رکردن و نه‌هیشتنی گرفته‌کان هه‌ولئ ته‌واو بده‌ین. کیشه‌ی خاوی‌ن‌راگرتنی زه‌وی له شه‌خه‌ل و پاشاوه‌ی به‌کاره‌ین‌راوه‌کان تا ئه‌و راده‌یه ئالۆزه که به‌راستی بوته مه‌ترسییه‌ک بو سه‌ر دره‌ی ژینانی زه‌وی.

ده‌بی چ بکه‌ین؟ ده‌لین هیچ ده‌ردنک بی‌ده‌رمان نییه. ده‌بی نیمه له دنیای مؤدی‌پ‌ندا به‌رده‌وام به‌ده‌وی زانیاری نوی له سه‌ر ژیان و به‌کاره‌یتانی بو باشرکردنی ژیان بگه‌رین. ئامۆژگاری زانستیانه له سه‌ر ژینگه و ژینگه‌پاریزی زۆرن و ده‌بی نیمه‌ش ئه‌م ر‌یسا و یاساگه‌له له ژینانی روژانه‌ماندا ره‌چاو بکه‌ین. ئه‌مه‌ش هه‌نگاوێکه بو که‌مه‌کردنه‌وه‌ی گرفته‌کانی ژینگه. ئه‌و ر‌یگاچاره‌گه‌له که بو پاراستنی ژینگه دۆزراونه‌ته‌وه له هه‌ندی ولاتدا ره‌چاو ده‌کرین و کاریگه‌ری ئه‌رینیان داناوه. به‌لام به‌داخه‌وه گرفتنی پاشاوه‌کان له زۆریه‌ی ولاتانی جیهاندا بوته قه‌یران و به بی چاره‌سه‌ر ماوه‌ته‌وه. نیمه‌ش له‌م بواره‌دا تاوانبارین و ده‌بی ئه‌وپه‌ری هه‌ولئ خو‌مان وه‌گه‌ر‌بخه‌ین و نابی له هه‌مه‌به‌ر ژینگه‌که‌ماندا که‌مه‌ترخه‌م بین.

برگزاری نمایشگاه اعتیاد

با شعار «خوب پاراستن، ساناتره له سارپژ» به مناسبت هفته سلامت، انجمن مردمی پیشگیری از اعتیاد «ژیانه وه» با همکاری آموزش و پرورش و اداره فرهنگ و ارشاد نمایشگاه عکس، پوستر، بروشور و فیلم را در سالن اجتماعات آموزش و پرورش در معرض دید همشهریان به نمایش گذاشت. ژبیانه وه در این نمایشگاه موارد زیر را به نمایش گذاشت:

- ۱- عکس: نشان دادن وضع زندگی اسف بار مبتلایان به انواع مواد مخدر.
- ۲- پوستر: نشان دادن اثرات زیان بار انواع مواد مخدر.
- ۳- بروشور: الف) سیگار دروازه ورود به اعتیاد. ب) اعتیاد آور و خطرناک بودن قرص ترامادول. ج) عوارض گوناگون انواع مواد مخدر.

- د) به خطر افتادن سلامت در تماس جنسی. (وایدز بلای قرن.
- ی) عدم کنترل خشم و چند مورد دیگر.
- ۴- فیلم: نشان دادن این واقعیت که پیشگیری بهتر از درمان است.

این نمایشگاه به مدت ۵ روز ادامه داشت و بالغ بر ۳۰۰۰ نفر از آن دیدن کردند، این نمایشگاه در کل موجب جلب رضایت شرکت کنندگان شد و با شعار «برای هر قفلی، کلیدی هم هست» به کار خود پایان داد.

شعار امسال روز زمین پاک: "اصلاح الگوی

مصرف ضامن سلامت در محیط زیست"

تشدید آلودگی های زیست محیطی از طریق فیلم های (رادیولوژی رئیس انجمن رادیولوژی ایران با انتقاد از اجرا نشدن مصوبه وزارت بهداشت در زمینه حذف فیلم های رادیولوژی و بهره گیری از سیستم دیجیتالی توسط مراکز رادیولوژی گفت: حذف نشدن فیلم علاوه بر گرانی هزینه های درمانی، آلودگی های زیست محیطی را تشدید می کند. ایشان اظهار داشتند: در آخرین آیین نامه مصوب وزارت بهداشت-ویژه موسسات و مراکز رادیولوژی-مقرر شد که رادیولوژی در ایران بایستی به سمت رادیولوژی بدون فیلم حرکت کند.

رابطه خودکشی و آلودگی های محیط زیست

بررسی های جدید نشان می دهد، آلاینده های شیمیایی

که صنایع تولید می کنند خطر خودکشی را در ساکنان مجاور خود افزایش می دهد. براساس گزارش منتشره توسط پایگاه اینترنتی دانشگاه کارولینای شمالی، بسیاری از صنایع مواد آلاینده ای را به محیط وارد می کنند که می توانند علاوه بر ایجاد عوارض جسمی موجب اختلالات روحی در ساکنان مناطق اطراف صنایع آلاینده شوند. به گفته محققان، افزایش تعداد موارد خودکشی در بخشی از ایالات کارولینای شمالی احتمالاً ناشی از افزایش مقادیر سولفید هیدروژن و دیگر مواد شیمیایی در فضای اطراف کارخانه های آلاینده است. همچنین زمانی که مقدار این آلاینده ها در هوا افزایش پیدا می کند، موارد خودکشی نیز زیاد می شود. مطالعات در حیوانات نشان داده است، گاز سولفید هیدروژن به اعصاب آسیب می رساند و مقادیر انوعی از مواد شیمیایی را در بافت مغز تغییر می دهد.

دود سیگار سلامت نوزادان را در خانه به

خطر می اندازد

محققان در بدن نوزادانی که در معرض دود سیگار والدین قرار دارند مواد سرطان زایی یافته اند که با توتون ارتباط دارد. این مواد شیمیایی در سنین بالاتر به بروز سرطان منجر می شوند. به گزارش خبرگزاری یونایتدپرس از واشنگتن، محققان دانشگاه "مینه سوتا" در ادرار بیش از ۴۶ درصد نوزادانی که والدین سیگاری داشتند ماده NNAL یافتند. NNAL از سوخت و ساز ماده ای سرطانزا در توتون تولید می شود. "استفان اس. هچت" استاد پیشگیری از سرطان در دانشگاه "مینه سوتا" گفت: این یافته ها باید والدین را به اجرای سیاست عدم استعمال دخانیات در خانه ترغیب کند. هچت در تحقیق قبلی خود در نمونه های ادرار کودکان دبستانی ماده NNAL پیدا کرد. اما این اولین بار است که دانشمندان به وجود این مواد شیمیایی سرطانزا در بدن نوزادان پی می برند. هچت و همکارانش ۱۴۴ نوزاد ۳ تا ۱۲ ماهه را که مادرانشان هر روز یا هر از چند گاهی سیگار می کشیدند، بررسی کردند. در این مطالعه از مادران ۱۸ تا ۴۸ ساله سوالاتی درباره عادات سیگار کشیدن آنها پرسیده شد. پس از آن محققان ادرار نوزادان این زنان را آزمایش کردند. در این آزمایش نه تنها ماده NNAL بلکه نیکوتین و کوتینین نیز مشاهده شد. کوتینین از سوخت و ساز نیکوتین تولید می شود و دانشمندان از آن برای سنجش میزان قرار گرفتن فرد در مورد دود سیگار استفاده می کنند. در ادامه مطلب

نسل کشی ماهی ها

صید ماهی هایی که شکمشان پر از تخمک است همچنان ادامه دارد. این موضوع در زمانی که تخم ریزی این جانداران انجام می پذیرد امری غیر مجاز و غیر قانونی می باشد که می تواند تالاب زیریاب و آب های منطقه را با خطر کم شدن این آبزیان مواجه کند. اخیراً گروهی از صیادان بدون فکر کردن به آینده و این که ماهی برای صید خودشان وجود نخواهد داشت اقدام به صید این ماهی ها می نمایند. بنا بر اظهارات شاهدان گروهی از صیادان به صورت شبانه مسیر حرکت ماهی ها را شناسایی کرده و اقدام به شکار غیر مجاز آنها می نمایند. همچنین بنا بر گزارشات رسیده گروهی دیگر در حوالی روستا های اطراف تالاب به صید غیر مجاز می پردازند. این در حالی است که ادارات ذربیط اقدامی صورت نداده و یا اقدامات آنان ناکافی بوده است چون هر روزه شاهد عرضه این ماهی ها در سطح شهر می باشیم.

همایشی تخصصی برای زیریاب

کمیته نائین انجمن سبز چیا بر آن است همایشی تخصصی در باره مشکلات زیریاب و راه حل های آن برگزار نماید. این کمیته که در سال ۱۳۸۷ توسط جمعی از دانشجویان و دستداران زیریاب تشکیل شد، به صورت تخصصی سعی در یافتن مشکلات جامع زیریاب و ارائه راه حل هایی علمی برای بقای تالاب دارند. از علاقمندان و صاحب نظران خواستاریم که برای ارسال مقالات خود در این زمینه به آدرس www.zrebar.info مراجعه نموده و با عضویت در قسمت تالار گفتمان، مطالب خود را در قسمت مقالات بگذارند. تاریخ و مکان برگزاری همایش متعاقباً اعلام می گردد.

دفن زباله و ضرورت اصلاح رفتار شهروندان*

پسماندهای شیشه‌های مصرفی، خنجری بر دل طبیعت

مطالعات انجام شده شاهد آن است که محل دفن زباله های شهر اورشلیم قدیم در دره Kidnan قرار داشته است. در آن زمان مواد آلی زباله شهر به کود تبدیل شده و مواد غیر آلی سوزانده می شده است. این شهر در آن هنگام دارای کانال کشی فاضلاب بوده و طبق اسناد باستانی، خیابان های شهر اورشلیم روزانه به وسیله ساکنین هر خیابان تمیز می شد و این شهر از نظر نظافت منحصر به فرد بوده است. در تمدن هند نیز از ۶۵۰۰ سال قبل از میلاد دفع فضولات مورد توجه بوده و چینی ها در بیش از ۳۰۰۰ سال قبل راجع به مواد هوموسی و استفاده از کمپوست در کشاورزی قوانینی داشته‌اند. در اوایل دوران اسلامی نیز، مقرراتی برای عبور و مرور حیوانات و وسایل نقلیه در اماکن عمومی و بازار ها وجود داشت که برای جلوگیری از ایجاد گرد و خاک وضع شده بود.

کم کم با رشد جمعیت و توسعه شهر ها خصوصاً در اروپا به مسئله زباله و دفع بهداشتی آن اهمیت داده شد. در سال ۱۴۷۳ مقامات کشور هلند که در آن زمان مقام اول را در نظافت شهری داشت آشغالدان های ویژه ای در نقاط مختلف شهر آمستردام برپا کردند. اولین وسیله و یا کامیون حمل زباله و فضولات انسانی در ۱۷۵۰ میلادی به نمایش گذارده شد. در همان زمان کامیونی با تجهیزات بهتر از نظر حمل فضولات انسانی در دانشگاه Salamanc مادرید به نمایش در آمد. در سال ۱۸۷۶ اولین زباله سوز به علت اشکالاتی که در دفن زباله در انگلستان تولید می شد در آن کشور به وجود آمد و کم کم از انرژی حرارتی تولید شده از زباله استفاده های بسیاری به عمل آمد. اهمیت دفع بهداشتی زباله ها موقعی بر همه روشن خواهد شد که خطرات ناشی از آنها به خوبی شناخته شوند. زباله ها نه فقط باعث تولید بیماری، تعفن و زشتی مناظر می گردند بلکه می توانند به وسیله آلوده کردن خاک، آب و هوا خسارت فراوانی را به بار آورند. به همان اندازه که ترکیبات زباله ها مختلف است خطرات ناشی از مواد تشکیل دهنده آنها نیز می توانند متفاوت باشند. لذا جمع آوری، حمل و نقل و دفع این مواد بایستی به طریقی باشد که تاثیر خطرات ناشی از آنها در سلامتی

انسان به حداقل ممکن کاهش یابد. امروزه در کشورهای توسعه یافته، و حتی در بسیاری از کشورهای در حال توسعه، پسمانده مواد زائد مانند شیشه، مواد فلزی، کاغذ و ... را بطور جداگانه (با آموزشهای برنامه ریزی شده و مستمر در رسانه ها) جمع آوری و به محل بازیافت انتقال می یابد. از این طریق هم محیط زندگی و زیست را آلوده نخواهند کرد و هم می توان کسب درآمدی برای خانوارها و کسانی باشد که در این چرخه و عمل متمدنانه قرار دارند. در این کشورها مواد غذایی در انواع و اقسام و به صورت متنوع بسته بندی شده و به بازار عرضه می شود، اما حداقل برای جمع آوری آن چاره ای اندیشیده‌اند، به طوری که بیشتر بطریها را از فلز ساخته‌اند. (هرچند آنها هم تجزیه نمی شوند) اما دست کم به راحتی جمع آوری شده و به علت عدم شکنندگی و قابل کمپرس، در طبیعت و اطراف پخش نمی شوند.

اما رفتار برخی از شهروندان ما در جهان پیشرفته امروز با زباله ها و پسمانده ها چگونه است؟ بسته بندیهایی که با تبلیغات بسیار بالا وارد بازار شده و اتفاقاً طرفداران زیادی در میان جوانان و نوجوانان پیدا کرده و در سوپرمارکت ها، حتی در میانراهها به فروش می رسد، بعد از مصرف، پسماند و به ویژه بطریهای شیشه ای آن در میان کوچه ها، خیابان ها و پارک ها و دامن طبیعت رها می گردد بدون آنکه برنامه ای برای جمع آوری آن حتی بصورت غلط! در یکجا و یا به صورت صحیح برای بازیافت وجود داشته باشد.

رها نمودن شیشه های مصرفی مواد غذایی، نوشابه ها، بطریهای دلستر، استک و... که پسماند زندگی به ظاهر مدرن امروزی است و بدون در نظر گرفتن عواقب مصرف این مواد که مانند مین های در حال انفجار، اما خاموش! در کوچه و پس کوچه ها و جداول خیابان ها، و یا اگر به حاشیه به اصطلاح شهرها و کمی دورتر از آن به محل دفن زباله های شهری و بدتر از آن، آنسوی دفن به اصطلاح بهداشتی زباله های شهری!!؛ به تفریحگاه ها، پارک ها و چمن زارها روی آوریم، به این منظره زشت ناشی از بی توجهی بسیاری از همشهریان بر می خوریم که برای خنک کردن خود اندکی از آن آب قند! بسته بندی شده که طبعاً خود نیز دارای مضراتی برای بدن است، نوشیده و شیشه آن را بدون توجه به آلوده کردن

محیط، به اطراف پرت کرده اند. راستی تاکنون از خود سوال کرده ایم که با این عمل نامتمدنانه! خنجری در دل طبیعت و مینی خاموش اما غیر نظامی! را در کنار خود کاشته ایم؟! خنجری که لبه تیزش دائماً رو به ماست و مینی که ضامن آن در دست ما نیست. بله متأسفانه این مواد به هیچ عنوان قابل تجزیه در طبیعت نبوده و سالهای متمادی به عنوان دشمن طبیعت، در دامنش خواهد ماند!!.

*برهان اختر

کارشناس بهداشت عمومی

پیشنهاداتی برای شرکت در روز جهانی زمین

در خانه

آشپزخانه:

- درجه یخچال را بین ۳۸ تا ۴۲ درجه فارنهایت قرار دهید.
- درجه فریزر را بین ۰ و ۵ درجه فارنهایت قرار دهید.
- بیشتر از دستگاه مایکرو ویو استفاده نمایید.
- موقع شستن ظروف شیر آب را باز نگذارید.

اتاق غذاخوری:

- از دستمال سفره پارچه ای استفاده کنید.
- از ظروف قابل شستشو و قاشق و چنگال فلزی استفاده کنید.
- نمک و فلفل و ادویه جات را در ظروف بازیافتی قرار دهید.
- برای نوشیدنیها از لیوانهای اختصاصی استفاده کنید.

لباسشویی:

- ماشین لباسشویی را با ظرفیت کامل روشن کنید.
- به جای استفاده از آب جوش، لباسها را با آب گرم بشویید.
- برای آب کشتی به جای آب گرم از آب سرد استفاده کنید.
- لباسها را برای خشک شدن پهن کنید و تا حد امکان از خشک کن استفاده نکنید.

حمام و دستشویی:

- هنگام مسواک زدن شیر آب را ببندید.
- هنگام شستن بدن یا شامپو کردن دوش را باز نگذارید.
- در حمام سردوشی پرفشار و کم مصرف نصب کنید.
- میزان آب داخل سیفون را برای مقدار کمتر تنظیم کنید.

شود. البته به تازگی ابداع روشهای فناوری زیستی در کشورهای صنعتی و پیشرفته تا اندازه ای مانع بروز این عوامل خطرناک شده است.

مهدی زند کریمی

آلوده کننده های هوا: صنعتی، شهری، خانگی و ...

جو زمین وارد شوند مثل هنگامی که در اثر فعالیت های آتشفشانی مقدار زیادی دی اکسید گوگرد و ذرات معلق وارد هوا می شوند. امروزه حتی شما در خانه هایتان هم نمی توانید از آلودگی هوا در امان باشید. در بررسی ها نشان داده، میزان مواردی که در خانه ها وجود دارد در برابر آلودگی های بیرون از خانه بیش از ۳ برابر می توانند باعث بروز سرطان شوند. تخمین ها این طور نشان می دهند که یک سوم تا یک پنجم کل ساختمان های کشورهای توسعه یافته شامل این معضل می شوند. هوای داخل بعضی از ادارات این کشورها از هوای بیرون آلوده تر است. دلیل اصلی این آلودگی، تهویه ضعیف هوای داخل ساختمان است. بعضی از علل دیگر منابع خاص مثل دستگاه کپی، کابل تلفن، کپک ها و میکروب های داخل دستگاه تهویه مطبوع، مواد شوینده، دود سیگار، رنگ ها، دزدگیر ها می باشد. حتی بعضی از روکش دیوارها یا جنس بعضی از کاشی ها و سایر مصالح ساختمانی هم می تواند عوامل آلوده کننده داخل ساختمان باشند عمده ترین آلاینده محیط داخل ساختمان گازی بیرنگ و بی بو و بی طعم است که در هنگام تولید گازهای رادیو اکتیوی در داخل ساختمان به وجود می آید طبق بررسی هایی که توسط انجمن تحقیقات ملی صورت گرفته نشان داده است: قرار گرفتن در معرض این گاز دومین عامل ابتلا به سرطان ریه بعد از سیگار است. این گاز سمی هنگامی به وجود می آید که فشار داخلی ساختمان کمتر از فشار گازهای موجود در داخل مصالح ساختمانی باشد. راه جلوگیری از بروز این گاز سمی درزگیری کامل دیوارها و تمیز نمودن سیستم تهویه هوا می باشد. عامل اصلی آلودگی عمده زمین که همه مباحث ذکر شده را شامل می شود، گاز دی اکسید کربن است که منشا اصلی تولید این گاز احتراق سوخت های فسیلی و جنگل زدایی است. یکی دیگر از مشکلات آلودگی هوا مساله تصفیه فاضلاب های صنعتی است. مشکل اصلی حذف فلزات سنگینی چون مس، نیکل، روی و ... از فاضلابهای کارخانجات صنعتی است که وجود آنها می تواند باعث آلودگی محیط زیست گردد. ورود فلزات سنگین، ناشی از دفع نادرست پس آبهای صنعتی به داخل رودخانه ها و منابع آبی زیر زمینی باعث شده که محیط زیست، مزارع کشاورزی، محل زندگی آبزیان و گیاهان آلوده شود و در زنجیره غذایی اثر سوء گذاشته و سبب بروز عوامل سرطان زا برای انسان

اولین باری که انسان ها، صدمه ناشی از آلودگی هوا را تجربه کردند زمانی بود که در غارهایی که امکان تهویه هوا در آن وجود نداشت آتش افروختند. از آن زمان به بعد ما مرتب به طرف آلوده کردن بیشتر سطح زمین پیش رفته ایم. تا زمان حاضر که دیگر توانایی زمین برای جذب و خنثی کردن این آلوده کننده ها به حداقل ممکن کاهش پیدا کرده است. آلودگی محیط زیست به صورت یک مسئله جهانی در آمده است. صنعتی شدن جوامع باعث استفاده از وسایل نقلیه موتوری و انفجار جمعیت باعث رشد فزاینده آلودگی محیط زیست شده اند به طوریکه در حال حاضر ضرورت تام دارد که ما به فکر یافتن روش هایی برای مقابله با آلودگی محیط زیست باشیم. ضروری به نظر می رسد که ابتدا به بحث هوای پاک موجود در طبیعت بپردازیم وقتی صحبت از هوای پاک می شود اولین مفاهیمی که به ذهن خطور می کند: تنفس انسان از هوای پاکیزه، طبیعت سالم، میزان نزولات آسمانی، جلوگیری از آلودگی های صنعتی و خانگی و شهری و ... می باشد. بهتر است بدانیم که یکی از مهم ترین استفاده های انسان از طبیعت، استفاده از هوای پاک برای استنشاق آن می باشد این مهم زمانی میسر می شود که همه عناصر موجود در هوا زمینه مناسب را برای نفس کشیدن فراهم کرده باشند. این عناصر می توانند وسیع باشند از جمله آنها نزولات جوی است. اگر ریزش به مسئله نگاه کنیم زمانی که میزان بارندگی سالانه بالا باشد به همان میزان موجودات پیرامون کره خاکی هم نفس تازه ای از جو زمین می گیرند. این نشان دهنده اهمیت نزولات جوی در غریبال کردن هوای خالص از آلودگی های آن می باشد. در اینجا عنصری مثل زمین هم در دل طبیعت معنا پیدا می کند این پرسش به میان می آید که هوای سالم چه رابطه ای با زمین دارد؟ وقتی سخن از زمین به میان می آید با مسائلی مهم چون آلوده کننده های آن مثل فاضلاب های صنعتی و شهری و ... روبرو می شویم. عمده ترین آلاینده های محیط زیست که در اغلب مناطق شهری یافت می شوند عبارتند از: منواکسید کربن و ذرات ریز جامد و مایع. این آلاینده ها به اندازه ای در جو زمین پراکنده شده اند و به قدری مقدار آنها زیاد شده است که باعث به خطر افتادن جدی سلامتی انسان ها شده اند. تهدید سلامتی انسان ها هنگامی رخ می دهد که مقادیر زیادی از این آلاینده ها به یکباره در

دعای زمین پاک

بارالها، به من بینشی عنایت فرما تا

عظمت زنجیره پرشکوه حیات را در

زمین بشناسم و مرا توفیقی عطا فرما

تا در نگهداری از آنچه در طبیعت به ما

ارزانی فرموده ای تلاش کنم.

زیبایی ها و پاکی های زمین را بستایم

و در جهت آلودگی و تخریب زمین گام

برندارم که بخوبی می دانم بقای من در

گرو بقای زمین پاک است.

منشاء گرد و غبار های اخیر

آلودگی هوا به معنای مخلوط شدن هوا با گازها، قطرات و ذراتی است که کیفیت هوا را تغییر می دهند. در شهرها ماشین ها، اتوبوس ها و هواپیماها و نیز صنایع سبک و سنگین تولیدیها و ساختمان سازی ممکن است باعث آلودگی هوا شوند. در خارج شهرها غبار حاصل از شخم زدن زمین ها به وسیله تراکتورها، ماشین ها و کامیون هایی که در جاده های شنی یا خاکی می رانند، ریزش کوه و دود حاصل از آتش سوزی بیشه ها و مزارع و حمل شن و ماسه همراه با جریان باد باعث آلودگی هوا می شود.

امسال گرد و غبار غلیظی قسمت هایی از نواحی غربی، جنوب غرب و جنوبی کشور را فرا گرفت به طوری که شهرهای بسیاری از استان های کشور از جمله کردستان، خوزستان، ایلام، کهگیلویه و بویراحمد، فارس، لرستان، کرمانشاه و ... در هاله ای از گرد و غبار فرو رفته و آسمان آبی این مناطق پوشیده از ذرات معلق در هوا شد. میزان آلودگی هوا و محاصره شهرها توسط غبار غلیظ به حدی است که زندگی روزانه مردم در سطح بعضی از شهرهای بزرگ و کوچک این مناطق مختل شده و مشکلات تنفسی بسیاری را به وجود آورده است. این گرد و غبار در مناطق گرمسیری چنان زیاد است که افرادی که برای کارهای روزمره به بیرون مراجعه می کنند باید از ماسک های تنفسی استفاده کنند.

گرد و غبار هوا که در اصطلاح هواشناسی به آن Dust haze گفته می شود، ذرات خاک معلق در فضای نزدیک زمین است و در نوع حاد آن کاهش شدید دید افقی، لغو پروازها، افزایش بار ترافیکی و حوادث رانندگی و از همه مهم تر سلامت انسان را به خطر می اندازد و بیماری های تنفسی را تشدید می کند.

به گفته کارشناسان اداره هواشناسی وزش باد از صحرای عربستان و بیابان های عراق و همچنین عدم بارش باران و نبود پوشش گیاهی در برخی از این مناطق، دلیل اصلی این گرد و غبار است دامنه و حجم آلودگی و گرد و غبار رسیده از مرزهای غربی کشور در ادامه مسیر خود در حاشیه های جنوبی کشور تا استان های کهگیلویه و بویر احمد، بوشهر و فارس نیز کشیده شده است. بر اساس گزارش مدیرکل سازمان حفاظت از محیط زیست استان خوزستان —

هواز در سال گذشته ۸ برابر پیش از حد مجاز آلوده بوده است.

«کاردان»، کارشناس ارشد محیط زیست درباره چگونگی وقوع گرد و غبار در استان های جنوبی می گوید: وقوع طوفان شن در صحراهای عربستان و بیابان های مجاور با کویت و عراق یک پدیده طبیعی است و تا چند سال پیش این پدیده محدود به همین نقاط بود اما در سال های اخیر اتفاق مهمی در عرصه های طبیعی جنوبی کشور رخ داده و آن از بین رفتن یا تنک شدن پوشش گیاهی این مناطق است که موجب شده پدیده گرد و غبار در استان ها ظاهر شود. وی توضیح می دهد: گرد و غبار خوزستان و بوشهر منشاء سطحی دارد یعنی اختلاف فشار موجب ایجاد جریان باد و نیروی باد با برخورد با سطح زمین موجب حمل ذرات خاک و شن میشود که این موضوع در سطح وسیع جریان های ناپایدار گرد و خاک و غبار را در شهرها به وجود می آورد. این کارشناس درباره این که چرا در سال های گذشته این وضعیت در استان های جنوبی مشاهده نمی شد، می گوید: پوشش گیاهی مانع مهمی در کاهش توان حمل ذرات خاک و شن توسط باد است.

روز جهانی اقدام علیه سدها

در میانه دهه ۱۹۸۰ لزوم یک جنبش ضد سدهای درحال ساخت احساس می شد. این جنبش از هزاران هوادار محیط زیست، حقوق بشر و تشکل های فعال اجتماعی از همه قاره های جهان تشکیل شد. اولین گردهمایی بین المللی مردم آسیب دیده از سدها، اولین گام موفقیت آمیز برای ایجاد و تقویت یک شبکه جهانی برای آسیب دیدگان از سدها بود. بسیاری از شرکت کنندگان، پایانی بر احساس تنها بودن خود در مبارزه با دولت ها، پیمانکاران و بنگاه ها را اعلام کردند. "روز جهانی اقدام علیه سدها، برای رودخانه ها، آب و زندگی" گام بعدی در تقویت این جنبش بین المللی بود: "هدف ما بلند کردن صدایمان در اتحاد برای مبارزه علیه پروژه های مخرب توسعه آب و احیای سلامت رودخانه ها و آبخیزها و درخواست مدیریت عادلانه و پایدار آبراهه هاست. با عملکرد مشترک، ما اعلام می کنیم که این مقولات تنها مقولاتی محلی نیستند، بلکه در مقیاس جهانی هستند." در سپتامبر ۱۹۹۵ یک گردهمایی مقدماتی در برزیل برگزار شد و یک کمیته سازماندهی بین المللی شکل گرفت که "گردهمایی مردم آسیب دیده از سدها (MAB)، شبکه رودخانه های بین المللی (IRN)، جنبش هندی نجات نارمادا (NBA)، گروه اقدام بیوی شیلی (GABB) و شبکه رودخانه های اروپا (ERN) آنرا هدایت می کردند. پایه روز جهانی اقدام علیه سدها در ماه مارس ۱۹۹۷ توسط شرکت کنندگان در اولین گردهمایی مردم آسیب دیده از سدها ریخته شد که در کوریتیبای برزیل (Curitiba) برگزار شد.

گرد آوری، ترجمه و تلفیم:

کانون دیده بانان زمین

«کاردان» کارشناس ارشد محیط زیست درباره چگونگی وقوع گرد و غبار در استان های جنوبی می گوید: وقوع طوفان شن در صحراهای عربستان و بیابان های مجاور با کویت و عراق یک پدیده طبیعی است و تا چند سال پیش این پدیده محدود به همین نقاط بود اما در سال های اخیر اتفاق مهمی در عرصه های طبیعی جنوبی کشور رخ داده و آن از بین رفتن یا تنک شدن پوشش گیاهی این مناطق است که موجب شده پدیده گرد و غبار در استان ها ظاهر شود. وی توضیح می دهد: گرد و غبار خوزستان و بوشهر منشاء سطحی دارد یعنی اختلاف فشار موجب ایجاد جریان باد و نیروی باد با برخورد با سطح زمین موجب حمل ذرات خاک و شن میشود که این موضوع در سطح وسیع جریان های ناپایدار گرد و خاک و غبار را در شهرها به وجود می آورد. این کارشناس درباره این که چرا در سال های گذشته این وضعیت در استان های جنوبی مشاهده نمی شد، می گوید: پوشش گیاهی مانع مهمی در کاهش توان حمل ذرات خاک و شن توسط باد است.

«کاردان» تقویت پوشش گیاهی منطقه و ایجاد کمربندهای سبز را در شهرهای جنوبی یک راهکار علمی می داند و می افزاید: این اصل به اثبات رسیده که بوته زارها و جنگل های مصنوعی نقش اساسی را در جلوگیری از گسترش و حتی ایجاد توفان شن ایفا می کنند و می توان با تقویت مراتع مجاور با مرزهای عربستان و عراق و احداث جنگل «دست کاشت»، به خوبی به مهار توفان های شن پرداخت.

رییس مرکز بهداشت خوزستان بیان داشت: گردو خاک می تواند سبب تشدید بیماری های آلرژیک (حساسیت زا) شود، و این حساسیت ممکن است در پوست، چشم و دستگاه تنفسی علایمی را ایجاد نماید. باید به هنگام وقوع پدیده گرد و غبار شدید، هشدارهای لازم در خصوص استفاده از ماسک برای همگان و نیز بیرون نیامدن از خانه در صورت عدم نیاز مبرم، به بیماران قلبی و تنفسی داده شود. مسئولان و دست اندرکاران امور بهداشتی و درمانی نیز به هنگام بروز پدیده گرد و غبار، ضرورت حضور نیافتن بیماران قلبی و تنفسی در معابر شهری و استفاده از ماسک را یادآور می شوند. کارشناسان نیز پدیده گردوغبار را برای اراضی کشاورزی و باغها مضر عنوان می کنند و معتقدند این پدیده که با نبود بارندگی مناسب در سال های اخیر

صاحب امتیاز و مدیر مسئول:

انجمن سبز چیا

شورای سردبیری:

ایرج قادری، سیوان بهمنی، عرفان حسینی، محمد دانش، بیان نیک بین

همکاران این شماره:

مظفر خسیبی، امین عزیزی، هیرو دانش، محمد صالحی

صفحه آرا:

محمد غریب فیضی

Taybetnamey xebêrî-jîngeyî Çiya, sallî

çiya

Email: green_chya@yahoo.com

www.green-chya.blogfa.com www.chya.org

آثار مندرج در ویژه نامه چیا لزوماً نظر گردانندگان نمی باشد .
چیا در اصلاح، ویرایش و تلخیص مطالب آزاد است .
مطالب ارسالی بازگردانده نمی شود .
مطالب خود را به صورت تایپ شده و بر روی CD ارسال نمایید.
اصل مقالات ترجمه شده همراه با مقاله ارسال شود .

آدرس : مریوان . جنب میدان میوه و تره بار شهسواری تلفکس : ۰۸۷۵۳۲۵۰۹۷۲

شماره تماس ۰۹۳۶۶۴۵۹۱۰۵

- مسئولین محترم محیط زیست، با توجه به اتمام فصل مجاز صید ماهی، هر روزه شاهد صید غیر قانونی و عرضه ماهی هایی در سطح بازار هستیم که شکمشان پر از تخم ماهی می باشد. چرا ارگان های مربوطه کاری انجام نمی دهند؟ از این قضایا خبر ندارند یا با خبرند ولی ...

«حبیب چایچیان»

- تابلو های چراغ راهنمایی چهار راه بایوه دید کافی ندارند به طوری که باعث سر درگمی رانندگان و عابرین پیاده شده است.

«دهقانی»

- مسئولین محترم منابع طبیعی لطفاً جنگل های کولان و سیف سفلا (پاناو سهره و پاناو خوارو) را از نابودی نجات دهید. و همچنین از مسئولین محترم امور آب تقاضا دارم به داد آب های زیر زمینی مناطق مذکور برسند، چرا که در طول ۵ کیلومتر ۱۳۰ چاه عمیق و نیمه عمیق وجود دارد.

«پزشکیان»

- بیش از یک سال است که در ضلع جنوب شرقی بیمارستان بو علی زندگی می کنیم. همچنان از آب شرب محرومیم و از آب آلوده چاه استفاده می کنیم، این در حالی است که به کرات کتبی و شفاهی به اطلاع آب رسانده ایم.

احمدی، محمدی

به هاری کوردستان

شمال هات به گاله گال
ههور بوون گه وال گه وال
پشکووت گولی گهش و ئال
بولبول که وته ناله نال

نه ما مژ و سهرما و سوئل
نه سیخوار ما نه سه هوئل
تهرت و پرژد و شیو و دوئل
لیبی هاته ده ر گیا و گوئل

دهشت و چیمه ن رازاوه
کیو و به ندهن نه خشاوه
زونگ و چینکه ژیاوه
گیاه سهری پیوه ناوه

بوئی خووشی هه لاله
خه لک مه ست ده کا له نواله
وهک شه هیده گولاله
له خویناوا شه لاله.

ماموستا هیمن

موسسه‌ی مدافعان محیط زیست بوکان

انجمن سبز بوکان در سال ۱۳۷۸ با تلاش جمعی از دوستداران طبیعت با شماره‌ی ۱۶ تبت و به طور رسمی با هدف حفاظت از محیط زیست با آموزش مردم و فرهنگ سازی میان آنها شروع به فعالیت نمود. این انجمن با کمک مردم طبیعت دوست و پشتیبانی متداوم آنها، خیلی زود خود را در زمره فعالین زیست محیطی کشور قرار داد.

از جمله فعالیت‌های این انجمن می توان به موارد زیر اشاره کرد:

تهیه و پخش تراکت‌های اطلاعاتی به مناسبت‌های مختلف. درختکاری در مدارس روستایی، پارک جنگلی، جاده پارک جنگلی و نگهداری و آبیاری آنها. پاکسازی سطح شهر و نقاط تفریحی. شرکت در نشست‌های سالانه‌ی استانی. برگزاری همایش‌های دو سالانه بر اساس تحقیقات دوسالانه‌ی زیست محیطی انجمن. ارائه‌ی راهکارها و تحقیقات متفاوت به مسؤلان زیست محیطی و آبیاری. چاپ و پخش گاهنامه‌ی مؤسسه که در حال حاضر ۴ شماره‌ی آن به چاپ رسیده است.

به اطلاع دوستداران ویژه نامه چیا می رساند که در صورت عدم دریافت ویژه نامه در درب مغازه، می توانید با مراجعه به دکه های مطبوعاتی سطح شهر آن را به صورت رایگان دریافت نمایید.

